

บทที่ 5

เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Economics)

เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Economics) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจซึ่งเกิดขึ้นระหว่างประเทศ ประกอบด้วยความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) กับความรู้ด้านการเงินระหว่างประเทศ (International Finance) ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องได้รับการพิจารณา 5 เรื่องด้วยกัน คือ

1. แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ
2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ
3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
4. ดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
5. ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1. แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

พวกพาณิชย์นิยม (Mercantilism) เป็นกลุ่มแรกที่สนใจเรื่องการค้าระหว่างประเทศและเสนอให้รัฐเข้าแทรกแซงใช้นโยบายการค้าโดยคุ้มกัน (Protective Policy) เพื่อให้รัฐได้เปรียบดุลการค้าและมีเงินทองเข้าประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงความเจริญรุ่งเรือง แต่ อัดัม สมิท (Adam Smith) กลับเห็นว่ารัฐควรมีนโยบายการค้าโดยเสรี (Free Trade Policy) โดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล เพื่อส่งเสริมให้มีการแบ่งแยกแรงงานให้ทุกประเทศผลิตสินค้าที่ตนถนัด มีต้นทุนต่ำ แล้วนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน อัดัม สมิท ชี้ให้เห็นว่า การที่ประเทศต่าง ๆ มีความสามารถในการผลิตไม่เท่ากัน เช่น การผลิตข้าว 1 ตัน ประเทศ ก. อาจใช้แรงงานต่ำกว่าประเทศ ข. ซึ่งเป็นการได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute Advantage) อันเป็นเหตุผลให้แต่ละประเทศเลือกผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเด็ดขาด มีต้นทุนต่ำ เพื่อนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกันทำให้พลโลกได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ และในกรณีที่ประเทศหนึ่งตกอยู่ในภาวะที่ไม่ว่าจะผลิตอะไรก็ตาม ก็มีต้นทุนสูงกว่าประเทศอื่นทั้งสิ้น ดังนั้น การค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้เสนอการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ว่า ถึงแม้ประเทศหนึ่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบอีกประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าทุกชนิดก็ตาม ประเทศทั้งสองก็ยอมทำการค้าต่อกันได้โดยแต่ละประเทศจะเลือกผลิตเฉพาะสินค้าซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นแล้ว ประเทศตนสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำสุด แล้วนำไปแลกเปลี่ยนกับอีกประเทศหนึ่ง

ทั้ง 2 ประเทศต่างก็จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศโดยการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต **อัตรการการค้า (Terms of Trade)*** จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าทั้ง 2 ประเทศต่างมีต้นทุนเปรียบเทียบเท่ากันแล้ว ริคาร์โด เห็นว่า การค้าระหว่างประเทศก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะไม่มีฝ่ายใดได้ประโยชน์จากต้นทุนเปรียบเทียบ

ต่อมาได้มีข้อเสนอของนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่าน คือ เฮคเซอร์กับโอห์ลิน ที่เรียกว่า Heckscher-Ohlin Approach เป็นว่า ปริมาณทรัพยากรการผลิตของแต่ละประเทศมีอยู่ (factor endowments) เป็นต้นเหตุที่ทำให้เส้นการเป็นไปได้ของการผลิต (Production Possibility Curve หรือ PPC) ของแต่ละประเทศแตกต่างกัน และการที่แต่ละประเทศมี PPC แตกต่างกันจึงเกิดการการค้าระหว่างประเทศขึ้นตามทฤษฎีการได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage) กล่าวคือ ประเทศใดมีทรัพยากรการผลิตชนิดใดเหลือเฟือ ประเทศนั้นก็จะมีรายได้เปรียบในการผลิตสินค้า ซึ่งใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นเป็นส่วนประกอบ แล้วส่งออกไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศ ก. มีแรงงานเหลือเฟือ (labor abundance) ค่าจ้างต่ำ ก็ควรเลือกผลิตสินค้าที่ต้องใช้แรงงานส่วนใหญ่ (labor intensive goods) เพราะจะผลิตได้ในต้นทุนต่ำ เป็นต้น แต่ละประเทศก็จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ

2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าต่างประเทศที่รู้จักกันแพร่หลายมี 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ

2.1 นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) เป็นนโยบายการค้าต่างประเทศที่ไม่สนับสนุนการเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูง และพยายามขจัดข้อจำกัด (restriction) ต่าง ๆ ที่ขัดขวางการค้าต่างประเทศ ประเทศที่ถือนโยบายการค้าเสรีจะต้องอยู่ในเงื่อนไขดังนี้

- (ก) แต่ละประเทศเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนถนัด ตามหลักการแบ่งแยกแรงงาน (Division of Labor)
- (ข) ไม่มีการเก็บภาษีเพื่อคุ้มกัน
- (ค) ไม่มีการให้สิทธิพิเศษ หรือเลือกปฏิบัติแก่ประเทศคู่ค้า
- (ง) ไม่มีข้อจำกัดทางการค้าที่จะเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศ

นโยบายการค้าเสรีจะช่วยให้มีการแบ่งงานระหว่างประเทศ เปิดโอกาสให้พลโลกบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพสูงในราคาต่ำ แต่ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ต้องเลิกใช้นโยบายการค้าเสรีเพราะ:-

* อัตรการการค้า (Terms of Trade) คือ ดัชนีราคาสินค้าส่งออกหารด้วยดัชนีราคาสินค้านำเข้า โดยคิดเป็นร้อยละ ตามสูตร $\frac{P_x}{P_m} \times 100$

- (1) ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากไม่สามารถส่งสินค้าออกได้มากพอ
- (2) เกิดสงคราม ทำให้ต้องผลิตสินค้าใช้เอง
- (3) ประเทศเกษตรกรรมพยายามคุ้มครองอุตสาหกรรมภายใน เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
- (4) มีการแบ่งแยกออกเป็นค่ายเสรีประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์

2.2 นโยบายการคุ้มกัน (Protective Policy) มีหลักการตรงข้ามกับนโยบายการค้าเสรี คือให้เป็นหน้าที่ของรัฐเข้าแทรกแซงการค้าระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีความสามารถไม่เท่ากัน ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ใช้นโยบายการคุ้มกันก็เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมขึ้นทารกโดยการตั้งกำแพงภาษีซึ่งจะช่วยให้รัฐมีรายได้จากภาษีขาเข้า มีอำนาจต่อรองและความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเลือกใช้เครื่องมือเพื่อส่งเสริมการส่งสินค้าออกและกีดกันการนำสินค้าเข้า ดังนี้

- (1) การตั้งกำแพงภาษี (Tariff Wall) โดยเลือกใช้อัตราสูงแก่สินค้าที่ต้องการจะกีดกันมิให้นำเข้าซึ่งเป็นมาตรการทางอ้อม
- (2) การควบคุมสินค้า เป็นมาตรการทางตรง โดยรัฐบาลประกาศควบคุมสินค้านำเข้าหรือส่งออก ซึ่งอาจเป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หรือกำหนดโควตา (Quota) ให้นำเข้าหรือส่งออก
- (3) การให้ความอุดหนุน (Subsidies) รัฐให้ความอุดหนุนแก่สินค้าที่ส่งออกเพื่อให้สามารถขายแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ เช่น จ่ายเงินส่วนหนึ่งให้แก่ผู้ส่งออก ช่วยลดค่าระวาง ค่าขนส่ง หรือให้ความสะดวกด้านสินเชื่อ เป็นต้น
- (4) การทุ่มตลาด (Dumping) ได้แก่ การส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศในราคาที่ต่ำกว่าราคาขายภายในประเทศ และด้วยราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต (marginal cost) ซึ่งส่วนมากเป็นการทุ่มตลาดเป็นการชั่วคราว เพื่อขจัดคู่แข่ง และเมื่อสามารถผูกขาดตลาดได้แล้วก็จะขึ้นราคาสินค้าที่ซดเซยภายหลัง
- (5) ทำข้อตกลงทางการค้า (Commercial Treaties) โดยการทำสัญญา 2 ฝ่ายหรือหลายฝ่ายเพื่อให้สิทธิหรือฐานะพิเศษในการค้าต่อกัน
- (6) การควบคุมเงินตราต่างประเทศ (Exchange Control) โดยธนาคารกลางจะควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนและอุปสงค์อุปทานของเงินตราสกุลหลักที่ใช้เป็นสื่อกลางในการค้าระหว่างประเทศ เช่น บังคับซื้อเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งออก และเลือกขายเงินตราต่างประเทศให้เฉพาะการส่งสินค้าเข้าที่จำเป็นเท่านั้น เป็นต้น เพื่อสกัดกั้นการไหลออกและพยายามดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามาให้มากที่สุดที่จะทำได้

การค้าต่างประเทศของไทย กล่าวโดยทั่วไป นโยบายการค้าต่างประเทศของไทยพอสรุปได้ดังนี้

- (1) คือระบบการค้าเอกชน (Private trading system) กล่าวคือ การค้าต่างประเทศส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเอกชน
- (2) คือระบบพิกัดอัตราเดียว คือ เก็บภาษีจากสินค้านำเข้าในอัตราเดียวกันไม่ว่าจะเป็นสินค้านำเข้าจากประเทศใด
- (3) มีข้อจำกัดทางการค้าอย่างแผ่วเบา (Liberal trade restriction) โดยพยายามผ่อนคลายการควบคุมให้การนำเข้าส่งออกส่วนใหญ่กระทำได้โดยเสรี

โครงสร้างสินค้าส่งออกของไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งสินค้าออกดั้งเดิมเพียง 2-3 ชนิด กระจายประเภทสินค้าส่งออกให้มากขึ้น (diversification of export) ทำให้สินค้าออกดั้งเดิม เช่น ข้าว ยาง ดีบุก ลดความสำคัญลงเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกทั้งหมด ส่วนสินค้านำเข้า ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีอัตราสูงขึ้นมากเนื่องจาก

- (1) อยู่ในระหว่างเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีความจำเป็นต้องสั่งสินค้าประเภททุนเข้ามามากขึ้น
- (2) ไทยได้รับเงินช่วยเหลือ เงินกู้ และการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขและความกดดันให้มีการสั่งสินค้าเข้ามามากขึ้น
- (3) มีอุปสงค์สินค้าต่างประเทศสูงขึ้น เนื่องจากมีรายได้ประชากรสูงและมีการเลียนแบบการบริโภค (demonstration effect) จากต่างประเทศมากขึ้น
- (4) ประเทศไทยส่งเสริมให้เอกชนทำการค้าได้โดยเสรี มีการควบคุมนำเข้าเพียงไม่กี่รายการ จึงมีการสั่งสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เดิมประเทศไทยมีดุลการค้าขาดดุล แต่มีดุลการชำระเกินดุล แต่ปัจจุบันเริ่มมีทั้งดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ทั้งนี้อาจเนื่องจากประเทศไทยขาดดุลการค้าต่อเนื่องกันหลายปี ประกอบกับสหรัฐอเมริกา กำลังทหารออกจากประเทศไทยและย่านเอเชีย-อาคเนย์ ทำให้รายได้ที่ไทยเคยได้รับจากการใช้จ่ายของสหรัฐลดลง และความช่วยเหลือที่เคยได้รับจากต่างประเทศลดลง รวมทั้งรัฐบาลมีหนี้ถึงกำหนดที่จะต้องส่งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนมากขึ้น

3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Rate)

เป็นอัตราเงินตราของประเทศหนึ่ง ซึ่งวัดด้วยเงินตราของอีกประเทศหนึ่ง เกิดขึ้นเพราะการค้าระหว่างประเทศจะต้องใช้เงินตราสกุลหลัก (Key currencies) เป็นสื่อกลางในการซื้อขาย

แลกเปลี่ยน พ่อค้าไทยจะซื้อรถยนต์จากญี่ปุ่นจะต้องนำเงินบาทไปแลกเปลี่ยนเป็นดอลลาร์เพื่อส่งไปชำระค่ารถยนต์ให้พ่อค้าญี่ปุ่น ตามปกติอาจใช้เงิน 20 บาทไปแลกได้ 1 ดอลลาร์ ซึ่งเป็นอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rate) แต่ถ้าพ่อค้าไทยต้องการดอลลาร์มากในขณะที่ดอลลาร์ในตลาดแลกเปลี่ยนมีน้อย พ่อค้าไทยอาจต้องใช้เงินบาทมากขึ้น เช่น อาจต้องใช้ถึง 25 บาทเพื่อแลกได้ 1 ดอลลาร์เท่าเดิม อัตราแลกเปลี่ยนจึงเป็นเสมือนราคาสินค้าชนิดหนึ่งที่กำหนดขึ้นด้วยเงินตราของอีกประเทศหนึ่ง

3.1 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหว นอกจากอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศแล้ว ยังมีเหตุสำคัญที่ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหว คือ

(ก) อุปสงค์ในสินค้าจากต่างประเทศ ถ้ามีความต้องการสั่งเข้ามามากก็ต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศออกไป อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราในประเทศจะต่ำลงเมื่อเทียบกับเงินต่างประเทศ

(ข) เมื่อรายได้ประชาชาติสูงขึ้น มีความต้องการสั่งสินค้าเข้ามามากก็ต้องสูญเสียเงินตราออกไป การนี้ก็เป็นเช่นข้อ (ก)

(ค) เมื่อต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจนไม่สามารถส่งไปขายแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ ก็จะได้รับเงินตราต่างประเทศน้อยลง อัตราแลกเปลี่ยนก็จะเปลี่ยนแปลงไป

(ง) เมื่อมีเหตุการณ์ทำให้นักธุรกิจส่งเงินออกนอกประเทศ ก็จะทำให้อัตราแลกเปลี่ยนตกต่ำลง แต่ถ้ามีชาวต่างประเทศส่งเงินเข้ามาลงทุนในประเทศ เป็นเหตุให้มีเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น อัตราแลกเปลี่ยนก็จะเปลี่ยนแปลงไป

3.2 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นระบบการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศต่าง ๆ ถือปฏิบัติอยู่ 3 ระบบใหญ่ ๆ คือ

3.2.1 ระบบการเงินซึ่งมีอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี (Free Exchange Rates) เป็นระบบที่ยอมให้มีอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้นหรือต่ำลงได้อย่างเสรี ปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาลระบบนี้จะมีแต่**อัตราแลกเปลี่ยนในตลาด (market rate)** อย่างเดียว ซึ่งจะมีอัตราสูงต่ำตามสภาพอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศโดยผ่านกลไกของราคาในตลาดแลกเปลี่ยน ระบบนี้ค่าแห่งเงินตราของประเทศต่าง ๆ เมื่อเทียบกับเงินตราต่างประเทศจะเคลื่อนไหวขึ้นลงเป็นประจำโดยที่**รัฐบาลไม่สามารถควบคุมได้โดยตรง** ซึ่งจะมีผลเสียต่อการค้าระหว่างประเทศ ประเทศต่าง ๆ จึงไม่นิยมการเงินซึ่งมีอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี และหันไปใช้ระบบการเงินซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนทางการถูกกำหนดให้คงที่แทน

3.2.2 ระบบการเงินซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนทางการถูกกำหนดไว้คงที่ (Fised-Exchange

Rate) ระบบนี้จำแนกได้เป็น 2 ระบบย่อย คือ

(ก) ระบบมาตรฐานทองคำ (Gold Standard) เป็นระบบที่กำหนดหน่วยเงินตราไว้กับทองคำตามน้ำหนักและความบริสุทธิ์ที่กำหนดไว้โดยเงินตราของประเทศนั้นจะต้องมีทุนสำรองเป็นทองคำอย่างเดียว ประเทศใดจะอยู่บนมาตรฐานทองคำได้จะต้องอยู่ในเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ

(1) จะต้องกำหนดหน่วยเงินตราไว้กับทองคำที่เรียกว่า Gold Parity และมีทุนสำรองเงินตราเป็นทองคำอย่างเดียว

(2) รัฐบาลจะรับซื้อหรือขายทองคำจากประชาชนโดยไม่จำกัดจำนวน

(3) อนุญาตให้มีการนำเข้าหรือส่งทองคำออกได้โดยเสรี

ประเทศที่ใช้ระบบมาตรฐานทองคำมักประสบปัญหาการขาดแคลนทองคำ และประสบปัญหาการขึ้นลงของราคาทองคำ จนต้องหันไปใช้ระบบมาตรฐานปริวรรตทองคำแทน

(ข) ระบบมาตรฐานปริวรรตทองคำ (Gold Exchange Standard) เป็นระบบที่ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยจะต้องเป็นประเทศสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และกำหนดเงินตราของตน 1 หน่วยให้มีค่าเท่ากับทองคำจำนวนหนึ่งหรือกำหนดค่าเงินตราของตนเทียบเท่ากับเงินตราสกุลที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นทองคำได้ เช่น ไทยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนโดยผ่านทองคำได้ 1 ดอลลาร์ต่อ 20 บาท “ค่าเสมอภาค” (parvalue) ซึ่งเป็นอัตราแลกเปลี่ยนทางการ (Official rate) ที่กำหนดไว้ตายตัว และประเทศสมาชิกจะต้องจัดตั้งกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Stabilization Fund) ขึ้นรักษาอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดให้อยู่ในช่วง support points ซึ่ง IMF กำหนดไว้ให้สูงกว่าค่าเสมอภาคได้ไม่เกิน ± 2.25 เปอร์เซ็นต์

3.2.3 ระบบการเงินซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนถูกควบคุม (Exchange Control) เป็นระบบที่รัฐบาลใช้อำนาจผูกขาดควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศตกอยู่ภายใต้กฎหมายที่รัฐบาลกำหนดขึ้น ในระบบนี้รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศทั้งหมดจากการส่งออกและอื่น ๆ จะต้องส่งมอบให้ธนาคารกลางเพื่อมิให้มีการรั่วไหลหรือหลีกเลี่ยงโดยได้รับเงินตราของประเทศไป เมื่อได้รับเงินตราต่างประเทศเข้ามา รัฐบาลจะแบ่งขายให้แก่ผู้ต้องการเงินตราต่างประเทศไปสั่งสินค้าเข้า โดยพิจารณาว่าสินค้าที่สั่งเข้านี้มีความสำคัญต่อประเทศเพียงใด สินค้าที่จำเป็น เช่น น้ำมัน อาหาร และวัตถุดิบสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม จะได้รับการพิจารณาก่อน

การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีวัตถุประสงค์พอสรุปได้ ดังนี้:—

(1) เพื่อจำกัดการนำเงินทุนเข้าประเทศหรือการส่งเงินทุนออก

- (2) เพื่อรักษาค่าภายนอกของเงินตราของประเทศให้มีเสถียรภาพ
- (3) เพื่อรักษาทุนสำรองเงินตราที่เป็นทองคำของประเทศไว้
- (4) เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อถือในความมั่นคงของเงินตรา
- (5) เพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศสำหรับสั่งสินค้าเข้ายามสงคราม
- (6) เพื่อใช้เงินตราต่างประเทศชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืน

การกำหนดค่าเงินบาทของไทย เมื่อ พ.ศ. 2527 รัฐบาลไทยยกเลิกการผูกค่าเงินบาทไว้กับดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่จะเปลี่ยนแปลงตามค่าของกลุ่มสกุลเงินของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย และสภาวะเศรษฐกิจของประเทศเรียกว่า Basket Currencies เพื่อให้เงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย คือ เงินเยน มาร์คเยอรมนี ปอนด์สเตอร์ลิง โดยเริ่มต้นด้วยอัตรากลางดอลลาร์สหรัฐละ 27 บาท เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2527 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ปรับปรุงใหม่นี้จะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ค่าของเงินบาทจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นในลักษณะที่สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจการเงินของประเทศ โดยมีทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศคอยดูแลรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาทตามระบบใหม่นี้

4. ดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ในการติดต่อทำการค้าระหว่างประเทศ ประเทศคู่ค้าจะบันทึกรายการการค้าที่เกิดขึ้นเพื่อทราบผลการค้าที่ได้ดำเนินไปในแต่ละปีซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ดุลการค้า และดุลการชำระเงิน ดังนี้

4.1 ดุลการค้าระหว่างประเทศ (Balance of International Trade) เป็นจำนวนแตกต่างเฉพาะมูลค่าสินค้าเข้ากับมูลค่าสินค้าที่ส่งออกในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง พวกพาณิชย์นิยม (Mercantilism) เคยเสนอให้มีดุลการค้าเกินดุล เพราะเชื่อว่าจะนำความเจริญมั่งคั่งมาสู่ประเทศ แต่ที่จริงแล้วถ้าทั้งดุลการค้าอย่างเดียวยังไม่อาจใช้เป็นเครื่องวัดฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้เพราะอาจขาดดุลการค้า แต่ถ้ามีดุลการชำระเงินระหว่างประเทศเกินดุล เช่น มีรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จากเงินช่วยเหลือต่างประเทศ ค่าระวาง และค่าประกันภัย จนกระทั่งมีรายการรับเงินตราต่างประเทศสูงกว่าการสูญเสียออกไปแล้ว แม้ประเทศจะขาดดุลการค้าก็อาจไม่กระทบกระเทือนต่อภาวะเศรษฐกิจแต่อย่างใด

4.2 ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ (The Balance of International Payment) เป็นบันทึกการแลกเปลี่ยน (transaction) ทางการเงินที่เกิดขึ้นระหว่างผู้พำนักอาศัย (residents) ของประเทศหนึ่งกับผู้พำนักอาศัยในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประกอบด้วยการชำระมูลค่า

สินค้าและบริการ การลงทุนระหว่างประเทศ การกีดกันระหว่างประเทศ และการเคลื่อนย้ายเงินตราต่างประเทศในลักษณะอื่น ๆ

4.8 การแก้อุปการชำระเงิน ในกรณีประเทศมีดุลการชำระเงินขาดดุล ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

(1) เป็นการขาดดุลชั่วคราว เช่น เกิดภัยธรรมชาติที่จะต้องใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศจำนวนมาก

(2) เป็นการขาดดุลการชำระเงินอย่างถาวร เนื่องจากอยู่ในระยะพัฒนาต้องกีดกันและสั่งสินค้าประเภททุนเข้ามาจำนวนมาก ซึ่งอาจแก้ไขดุลการชำระเงินขาดดุลโดยการส่งเสริมการส่งออกสินค้าออกให้มากขึ้น และลดปริมาณการนำเข้าสินค้าเข้าให้น้อยลงเช่น :-

(ก) ลดราคาสินค้าเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศได้มากขึ้น

(ข) ลดค่าเงินตรา (devaluation) ของประเทศลงเพื่อให้สามารถส่งสินค้าออกได้มากขึ้น และมีการนำเข้าที่น้อยลง

(ค) ควบคุมจำกัดการนำเข้า ซึ่งอาจทำได้โดยต้องกำหนดภาษี กำหนดโควตานำเข้า หรือห้ามนำเข้าโดยตรง

5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ใช้นโยบายการคุ้มกัน ในขณะเดียวกันก็ยังคำนึงถึงผลดีของนโยบายการค้าเสรีอยู่ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ (International Economic Integration) เพื่อขจัดอุปสรรคข้อขัดข้องการค้าระหว่างประเทศ และขยายการค้าระหว่างกลุ่มให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีตั้งแต่การรวมตัวอย่างง่ายเป็น เขตปลอดภาษีหรือเขตการค้าเสรี (free-trade area) ซึ่งมีการยกเว้นภาษีศุลกากรให้กับประเทศสมาชิกของกลุ่ม แต่ยังมีอิสระที่จะเก็บภาษีจากประเทศนอกกลุ่ม การรวมกลุ่มอีกแบบหนึ่งเรียกว่า "สหภาพศุลกากร (Customs union)" ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การค้า และกำหนดอัตราภาษีสำหรับใช้กับประเทศนอกสหภาพร่วมกัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตลาดร่วม (common market) และการรวมกลุ่มที่สมบูรณ์คือ "สหภาพเศรษฐกิจ (economic union)" ซึ่งจะกำหนดนโยบายการค้าระหว่างประเทศ การใช้จ่ายของรัฐบาล การจัดเก็บภาษีอากร และอื่น ๆ ร่วมกัน เพื่อให้ได้รับผลดีจากการประหยัดภายใน (internal economics) และการประหยัดจากภายนอก (external economics)

นับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศต่าง ๆ พยายามร่วมมือกันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้วยการจัดตั้งองค์การทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศขึ้น ซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 กรณีคือ :-

5.1 การร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั่วไป โดยมีข้อตกลงที่เบรตตันวูดส์ (Bretton Woods Agreement) ได้จัดตั้งองค์การการเงินระหว่างประเทศขึ้น 2 สถาบัน คือ

- (1) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF)
- (2) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนาการ (International Bank for Reconstruction and Development) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “ธนาคารโลก (World Bank)”

5.2 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเฉพาะบางภูมิภาค เนื่องจากประเทศต่าง ๆ พยายามที่จะติดต่อกันซึ่งกันและกัน แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจมากขึ้น จึงได้เกิดมีแนวความคิดว่า ประเทศต่าง ๆ อาจได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศพร้อม ๆ กันได้ โดยร่วมมือหาทางช่วยเหลือกันและปรับผลประโยชน์ที่ขัดแย้งเข้าหากัน แต่การที่จะให้ทุกประเทศในโลกรวมกันได้ทั้งหมดนั้นย่อมเป็นการพันวิสัยสำหรับภวการณ์ในปัจจุบัน จึงมีความพยายามที่จะร่วมมือกันในแต่ละภูมิภาคก่อน ในระยะแรกก็เริ่มทางด้านยุโรปแล้วค่อย ๆ ขยายไปทางภูมิภาคอื่นของโลก เช่น

- (1) สหภาพศุลกากรเบนลักซ์ (Benelux Custom Union)
- (2) ประชาคมยุโรป (European Communities)
- (3) ตลาดร่วมยุโรป (Common Market)
- (4) สมาคมอาเซียน (ASEAN)

ทั้งนี้เพื่อขยายตลาดให้กว้างขึ้นโดยไม่ต้องแก่งแย่งกันเอง ดำเนินการผลิตร่วมกันเป็นจำนวนมาก ๆ เพื่อลดต้นทุน ให้สามารถส่งสินค้าเข้าแข่งขันในตลาดนอกกลุ่มได้

ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการแก้ไข โดยที่การค้าระหว่างประเทศจะต้องชำระหนี้ด้วยทองคำและเงินตราสกุลหลัก (Keycurrencies) ประเทศคู่ค้าจึงต้องมีทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves) ไว้จำนวนหนึ่งเพื่อ

- (1) ใช้ชำระหนี้ระหว่างประเทศ
- (2) ใช้เป็นทุนสำรองเงินตรา (Currency Reserve)
- (3) ใช้เป็นทุนในการจัดตั้งกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Stabilization Fund)

ตามปกติเมื่อการค้าระหว่างประเทศจะขยายตัวออกไป เมื่อแต่ละประเทศมีทุนสำรองขยาย

ตัวมากขึ้น แต่ปัจจุบันโลกต้องประสบกับปัญหาทุนสำรองระหว่างประเทศไม่ขยายตัวเป็นสัดส่วนกับปริมาณการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ เพราะ

(1) ขาดแคลนทองคำ เนื่องจากโลกผลิตทองคำได้จำกัดและมีแนวโน้มลดลง

(2) เงินตราสกุลหลัก คือ ดอลลาร์สหรัฐกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษมีค่าไม่มั่นคง และมีการลดค่าของเงินอยู่เสมอ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่มีทุนสำรองเป็นดอลลาร์หรือเงินปอนด์เสียหายและขาดความเชื่อถือหันไปใช้ทองคำเป็นทุนสำรองมากขึ้นซึ่งก็เป็นผลให้ราคาทองคำสูงขึ้น

(3) เนื่องจากทองคำมีจำกัด IMF จึงพยายามแก้ไขโดยการให้สิทธิแก่ประเทศสมาชิกที่จะกู้ยืมเงินตราสกุลหลักจาก IMF ได้จำนวนหนึ่งเพื่อแก้ไขการขาดดุลชำระเงินระหว่างประเทศที่เรียกว่า สิทธิการกู้เงินปกติ (Regular Drawing Rights) แต่ก็ยังมีขอบเขตและเงื่อนไขจำกัดอยู่มาก

การแก้ไข ปัญหาที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จะต้องแก้ไขระบบการเงินระหว่างประเทศก็คือ

(1) หาทางเพิ่มปริมาณทองคำ

(2) สร้างความมั่นคงในเงินตราสกุลหลัก

มาตรการที่ IMF เคยนำมาใช้แก้ไขปัญหาค่าเงินระหว่างประเทศพอสรุปได้ 2 ประการ คือ

(ก) การให้สิทธิถอนเงินพิเศษ (Special Drawing Rights หรือ SDR's) ซึ่งเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศชนิดใหม่ที่ IMF นำมาใช้เพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิมคือ ทองคำ เงินตราสกุลหลักและสิทธิการกู้เงินปกติ (SDR's)

สิทธิพิเศษถอนเงิน (SDR's) คือเงินที่ IMF สร้างขึ้นเพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศแก้ไขปัญหาค่าเงินหรือเพื่อรักษาทุนสำรองระหว่างประเทศให้มีเสถียรภาพ SDR's ออกมาโดยไม่มีเงินตรากระดาษ (money paper) หรือทองคำหนุนหลังเลย เป็นเพียงเอกสารที่ระบุจำนวนเงินซึ่ง IMF รับประกันมูลค่าเทียบไว้กับทองคำบริสุทธิ์ IMF จะจัดสรร SDR's ให้กับประเทศสมาชิกตามโควตา และใช้ชำระหนี้ได้เมื่อขาดดุลการชำระเงินอย่างมาก และได้ใช้ทุนสำรองของตนจนเหลือน้อยมากแล้ว

(ข) การขยายเขตการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน (support point) เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ใช้มาตรฐานปิวรัตทองคำ (Gold Exchange Standard) โดยพยายามจะให้ม้อตราแลกเปลี่ยนคงที่ ในกรณีนี้ IMF กำหนดให้ประเทศสมาชิกกำหนดค่าเสมอภาค (par value) และอัตราแลกเปลี่ยนทางการ (official rate) ไว้เช่น 1 ดอลลาร์ต่อ 20 บาท แต่ถ้าประเทศขาดดุลการค้าจำนวนมาก เงิน

ดอลลาร์มีอยู่น้อยแต่ความต้องการเพื่อใช้สิ่งสินค้าเข้ามีมาก อัตราแลกเปลี่ยนในตลาด (market rate) อาจเป็น 1 ดอลลาร์ต่อ 25 บาท รัฐบาลอาจต้องแก้ไขโดยเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาคเสียใหม่ และมักก่อความยุ่งยากขึ้นทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาค เพราะเมื่อมีการคาดคะเนว่ารัฐบาลจะลดค่าของเงินบาท ก็จะมีการกักตุนรับซื้อดอลลาร์เก็บไว้เพื่อเก็งกำไร ซึ่งจะมีผลให้ขาดแคลนดอลลาร์ยิ่งขึ้นและค่าของเงินบาทก็จะยิ่งตกต่ำลง เพื่อแก้ไขปัญหานี้ IMF จึงยอมให้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราของประเทศสมาชิกสูงหรือต่ำกว่าค่าเสมอภาคได้ ± 2.25 เปอร์เซ็นต์ เช่นสมมติว่า ไทยประกาศค่าเสมอภาคของเงินบาทไว้ 20 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ ก็จะยอมให้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดขึ้นลง ในระหว่าง 19.55 บาทถึง 20.45 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ ได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนทางการ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศสมาชิกให้กองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนรับภาระน้อยลงและธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ สามารถดำเนินนโยบายการเงินของประเทศได้คล่องตัวมากขึ้น

หนังสือแนะนำคั่นคว่ำเพิ่มเติม บทที่ 5

- ฉัตรทิพย์ นารณสุภา. เศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศ. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2514, บทที่ 3 และ 4.
- ชวี เกชาวัต. เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์เบื้องต้น. เอกสารประกอบการบรรยาย ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519, บทที่ 7.
- วิญญู วิจิตรวาทการ. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสริมวิทย์-บรรณาคาร, 2516, บทที่ 8, 9 และ 10
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาถิน. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, 2520, บทที่ 7 และ 8.
- สมพร เทพสิทธิ. เศรษฐกิจและการพาณิชย์. พระนคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2515, บทที่ 6.
- อุดม เกิดวิบูลย์, ดร., ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2516, บทที่ 15.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์, ดร., หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ภาคสอง ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์มหภาค. พระนคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2516, บทที่ 17.
- D' Alton, Stephen, Basic Economics, Theory and Concepts. Melbourne : J.C. Stephens PTY, Ltd., 1969, Chapter 9.
- H. Speigth, Economics, The Science of Prices and Incomes, 2nd ed., Norfolk : The English Language Book Society and Methuen & Co., Ltd., 1960, Chapter 23.
- Kindleberger, Charles P., International Economics, Homewood Illinois : Richard D. Irwin Inc., 1963. Chapters 5 and 6.
- Samuelson, Pual A., Economics, An Introductory Aualysis, 7th ed., Tokyo : Kogakusha Co., Ltd., 1067. Chapters 33 and 34.
- Ulmer, Melville J., Economics : Theory and Practice. Boston : Houghton Mifflin Co., 1959. Chepter 32.
-

ศัพท์เศรษฐศาสตร์ที่นักศึกษาควรรู้ บทที่ 5

BALANCE OF TRADE	= ดุลการค้า
BALANCE OF PAYMENTS	= ดุลการชำระเงิน
BENELUX CUSTOMS UNION	= สหภาพศุลกากรเบนเนลักซ์
CAPITAL INTENSIVE	= การผลิตที่ใช้ทุนเป็นหลัก
COMMON MARKET	= ตลาดร่วมยุโรป
COMPARATIVE ADVANTAGE	= การได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
CUSTOMS UNION	= สหภาพศุลกากร
DEVALUATION	= การลดค่าเงิน
DUMPING	= การทุ่มตลาด
EXCHANGE EQUALIZATION FUND (EEF)	= กองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน
FIXED EXCHANGE RATE	= อัตราแลกเปลี่ยนคงที่
FOREIGN EXCHANGE RATE	= อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
FREE EXCHANGE RATES	= อัตราแลกเปลี่ยนเสรี
FREE TRADE	= การค้าเสรี
GOLD EXCHANGE STANDARD	= ระบบมาตรฐานปวิวรรตทองคำ
HARD CURRENCIES	= เงินตราสกุลหลัก
INTERNATIONAL RESERVES FUND	= ทุนสำรองระหว่างประเทศ
LABOR INTENSIVE	= การผลิตที่ใช้แรงงานเป็นหลัก
REVALUATION	= การเพิ่มค่าของเงิน

แบบฝึกหัดทบทวนสำหรับบทที่ 5

ก. คำตามถูกผิด ถ้าถูกใส่ข้อ (1) ถ้าผิดใส่ข้อ (2)

1. Foreign trade multiplier จะมีค่ามากกว่าตัวทวีคูณรวมค่า

(1) ถูก

(2) ผิด

2. Foreign trade multiplier จะมีค่าเท่ากับตัวทวีคูณรวมค่าเมื่อมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 0

(1) ถูก

(2) ผิด

3. จุดที่เส้นการส่งออกกับเส้นการนำเข้าตัดกัน เป็นจุดที่แสดงว่าดุลการค้าสมดุล

(1) ถูก

(2) ผิด

4. ดุลการค้าระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

(1) ถูก

(2) ผิด

5. ดุลการค้าระหว่างประเทศขาดดุลหมายความว่า มูลค่าสินค้าเข้ามามากกว่ามูลค่าสินค้าออก

(1) ถูก

(2) ผิด

6. ดุลการค้าต่างประเทศของไทยส่วนใหญ่มักจะเป็นอย่างไร

(1) ขาดดุล

(2) เกินดุล

7. การลดค่า (devaluation) เงินตราของประเทศจะสามารถแก้ไขภาวะดุลการค้าขาดดุลได้เสมอ

(1) ถูก

(2) ผิด

8. การที่กลุ่มพาณิชย์นิยมเชื่อว่าประเทศจะมีความมั่งคั่งเพราะมีปริมาณทองคำและเงินสูงนั้นไม่ถูกต้อง

(1) ถูก

(2) ผิด

9. ถ้ามีความแตกต่างกันมากในระหว่างราคาในสองประเทศ ทรัพยากรต่าง ๆ จะเคลื่อนย้ายอยู่เสมอ จนกระทั่งความแตกต่างของราคาระหว่างประเทศเท่ากับค่าขนส่ง
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
10. “เส้นอาณาเขตการผลิต (Production Frontier)” เป็นเส้นแสดงถึงความต้องการบริโภคในสินค้าที่ประเทศผลิตได้ในแต่ละระยะเวลา
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
11. เฮกเซอร์กับโอห์ลิน ใช้ราคาของปัจจัยการผลิตโดยเปรียบเทียบเป็นหลักในการพิจารณาสภาพความเหลือเฟือของปัจจัยการผลิต
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
12. นโยบายการค้าเสรีมีรากฐานมาจากระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
13. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในสินค้าและบริการที่มีอยู่
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
14. ประเทศต่าง ๆ ไม่นิยมใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศขึ้นลงเสรีเพราะก่อให้เกิดการเก็งกำไรจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
- (1) ถูก
 - (2) ผิด
15. ทูรรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (EEF) ของไทยทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- (1) ถูก
 - (2) ผิด

ข. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวจากคำถามดังต่อไปนี้

1. เหตุใดจึงต้องมีอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเกิดขึ้นในการค้าระหว่างประเทศ

- (1) เพราะเงินตราสกุลต่าง ๆ มีทุนสำรองต่างกัน
- (2) เพราะธนาคารกลางกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำขึ้น
- (3) เพราะธนาคารพาณิชย์ดำเนินการขึ้นเพื่อเป็นรายได้จากบริการ
- (4) เพราะกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) กำหนดขึ้น
- (5) เพราะมีความจำเป็นในด้านการค้าระหว่างประเทศ

2. ประเทศต่าง ๆ มีทุนสำรองระหว่างประเทศไว้ทำไม

- (1) มีไว้ให้ต่างประเทศกู้ยืม
- (2) มีไว้หาประโยชน์จากดอกเบี้ย
- (3) มีไว้เพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล
- (4) มีไว้เป็นทุนสำรองเงินตราส่วนหนึ่ง
- (5) มีไว้แสดงฐานะทางการเงินระหว่างประเทศ

3. การค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นเมื่อใดตามทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

- (1) เมื่อต้นทุนเปรียบเทียบในแต่ละประเทศต่างกัน
- (2) เมื่อต้นทุนเปรียบเทียบในแต่ละประเทศเท่ากัน
- (3) เมื่อไม่มีฝ่ายใดอยู่ในฐานะเสียเปรียบในการผลิตสินค้า
- (4) เมื่อประสิทธิภาพในการผลิตในแต่ละประเทศเท่าเทียมกัน
- (5) ถูกข้อ (2) และ (3)

4. นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มใดที่ให้ความสนใจเรื่องการค้าระหว่างประเทศเป็นกลุ่มแรก

- (1) กลุ่มคลาสสิก
- (2) กลุ่มนีโอคลาสสิก
- (3) กลุ่มเคนส์
- (4) กลุ่มมาร์ก
- (5) กลุ่มพาณิชยนายม

5. นักเศรษฐศาสตร์คนใดที่มีความคิดว่า การจะเพิ่มทองคำให้กับประเทศได้มาก ๆ ก็ด้วยการทำการค้ากับต่างประเทศ

- (1) Heckseher-Ohlin
- (2) Adam Smith